

свідчити про посилене використання цієї амінокислоти в якості субстрату NO синтази. Однак, у печінці вміст аргініну через добу розвитку ГП, а тирозину та гістидину через три доби навпаки зростає на 67 %, 87 % та 75 %, в той час як вміст цистеїну знижується вже через 1 добу.

Таким чином, за умов розвитку ГП, індукованого L-аргіном у щурів відбуваються структурно-функціональні зміни у молекулах протеїнів, що призводять до розвитку їх деградації, про що свідчать значні зміни амінокислотного вмісту як сироватці крові, так і печінці.

Підлужна С.А., Корчан Н.О.
Полтавський державний медичний університет, м.Полтава

ЕКОЛОГІЧНА ПРОБЛЕМА СУЧАСНОСТІ

Організм як система і єдине ціле живе і взаємодіє із середовищем, з боку якого на нього впливають соціальні та екологічні фактори. І в той же час сама людина впливає на навколишній світ, тобто встановлюється динамічна рівновага між комплексом ендогенних й екзогенних факторів. З цих позицій соматичне захворювання не можна розглядати виключно як біологічне явище, тому що воно викликає не лише фізичні, але психологічні і моральні страждання. Отже, корекція будь-яких відхилень у здоров'ї обов'язково повинна бути спрямована не лише на усунення окремих симптомів, але й на весь комплекс факторів, що впливають на організм, а також на всі компоненти, що формують здоров'я [3].

За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, значна частина хвороб (80%) є похідною від екологічної напруги. Тому особливий інтерес набуває вивчення фізіологічних механізмів адаптації при впливі нових чинників довкілля, з якими раніше людина в ході своєї біологічної еволюції ніколи не зустрічалася і не контактувала. Реакція організму на нові екологічні фактори може проявитися виникненням так званих екогенетичних патологічних варіацій.

Тематика впливу на організм екологічних факторів є актуальною з давніх часів і особливо у теперішньому часі. Тому екологічне виховання є одним із напрямків виховної роботи у навчальних закладах будь-яких рівнів акредитації.

Особливого значення проблеми екологічного виховання набувають в теперішній складний для молоді час, коли відбувається переоцінка і переосмислення деяких людських цінностей. Останнім часом значно підсилюється роль та значення культурних та наукових досягнень у медицині, аналіз актуальних проблем та перспектив подальшого їх розвитку. Професія лікаря потребує великої культури. Лікар не може замикатися тільки на своїй вузькій спеціальності. Тому дане питання є дуже важливим у вихованні лікарів-професіоналів[3].

Екологію формує людина, яка за останнє тисячоліття вплинула на неї таким чином, що спрощуючи своє життя, вона виробила механізм, який діє

на її здоров'я, і чим далі, тим негативніше. Навколишній світ, умови, в яких живе людина, змінюються все значніше і швидше. За останні 100 років середовище, що оточує людину, змінилося більше, ніж за всі попередні 40-70 тисяч років людської історії. У сучасних умовах людство вже не може розвиватися далі без урахування екологічного фактора. Стає очевидним, що здоров'я людини, як і біосфери, слід розглядати у комплексі як здоров'я єдиного організму, яке залежить від здоров'я всіх його частин. Найсерйозніший наслідок забруднення біосфери – генетичні наслідки. Адже біосфера є не лише найважливішим елементом цілісного природного комплексу, а й унікальним банком генетичних ресурсів[1]. В результаті підвищення радіоактивності, хімічного забруднення середовища збільшується число патологій при вагітності, народженні дітей, ракових пухлин, психічних порушень тощо.

Наразі відомо понад 2500 порушень, локалізованих на генному або хромосомному рівнях. Особливістю екологічних захворювань є те, що вони вражають не кожен організм, а лише певну частину популяції. Ці хвороби є наслідком порушення відносин організму і середовища проживання і проявляються у вигляді фізичних і психічних дефектів.

Забруднення біосфери та внутрішнього середовища впливає на захворюваність і смертність населення. В останні роки істотно збільшилася частка гострих і хронічних отруєнь, які разом з вуличним травматизмом вийшли на одне з перших місць в структурі смертності. Сьогодні кожен четвертий житель Землі страждає на алергією та аутоімунні захворювання. Поширенню шкідливих звичок сприяють важкі психологічні навантаження, такі характерні для нашої епохи. У світових класифікаторах в даний час налічується понад шість тисяч нозологічних форм захворювань, причому більше 80% з них є похідними від екологічної напруги. Негативні антропогенні фактори впливають не тільки на екосистеми, але й сприяють зниженню резервів здоров'я на індивідуальному та популяційному рівнях, наростанню ступеня психофізіологічної і генетичної напруги, зростанню специфічної патології і появи нових форм екологічних захворювань, а в деяких регіонах – наростанню явищ депопуляції.

В умовах сучасного розвитку світової економіки людині вже доводиться адаптуватися не тільки до природних умов, але і до ним же створеним негативним факторам антропогенного походження. В результаті науково-технічного прогресу генофонд людства під впливом мутагенного середовища, сформованого екологічно шкідливими відходами антропогенної технологічної діяльності, опинився під загрозою "псування і злому" з непередбачуваними, а може й катастрофічними наслідками. Цьому сприяє також різке ускладнення соціальної динаміки і збільшуються нервово-психічні стресові навантаження на організм людини. Проблема виживання в цих умовах вимагає зміни багатьох цінностей і структур. Створюючи дивовижний штучний світ, людство під впливом техносфери і "хімічної агресії" в той же час знищує усе природне, включаючи природні властивості і внутрішню екологію людини. Сучасна людина вживає практично не

природну, а напівприродну-напівштучну їжу. І це пов'язано не тільки з широким вживанням забруднених вод і екологічно неповноцінної їжі, але й в цілому з соціалізацією навколишнього деформованого природного світу [1].

Головна небезпека полягає не тільки в деградації природи, а й в нездоланності дисгармонії біологічних і соціальних ритмів життя людини. В ході соціальної еволюції організм людини все більше втрачає свою біологічну самостійність і відокремленість, включаючись цілком в соціальну організацію. Стале поліпшення соціального і економічного добробуту не може бути досягнуто без чистого повітря, води, їжі, а отже, без вживання першочергових заходів, спрямованих на збереження життя і здоров'я населення.

Література

1. Агаджанян Н.А., Северин А.Е., Торшин В.И. Экология человека в системе современного научного знания и глобальные проблемы человечества. //Вестник РУДН, серия Социология, 2002, №1. С. 74-94
2. Корчан Н.О. Особистісний підхід до здобувачів освіти під час навчально-виховного процесу/НО Корчан, ІВ Звягольська//Біологічні, медичні та науково-педагогічні аспекти здоров'я людини: матеріали міжнар. наук.-практ. конф./за заг. ред. проф. СВ Пилипенка.–Полтава: Астроя, 2020.– С. 103–106.
3. Хилько М. І. Екологічна безпека України: Навчальний посібник / М. І. Хилько. – К., 2017.

Подобівський С. С., Федошук Л. Я.
Тернопільський національний медичний університет
імені І.Я. Горбачевського, м.Тернопіль

ЕПІДЕМІОЛОГІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ НІМФ КЛІЩІВ ВИДУ IxODES RICINUS У ЗВ'ЯЗКУ З ЇХ ОСОБЛИВОСТЯМИ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ

У спеціалізованій лабораторії Тернопільського національного медичного університету імені І. Я. Горбачевського протягом 2017-2019 років досліджувалися німфи і дорослі кліщі виду *Ixodes ricinus*, які були зібрані з людей. За результатами досліджень були здійсненні узагальнення щодо можливих закономірності у частоті нападів різних стадій кліщів на людей у різні місяці найбільшої активності. Також, усі зібрані кліщі піддавалися дослідженням на наявність в них збудників інфекційних захворювань. Отримані результати приведені в табл. 1.

Як видно із результатів, були отримані різновекторні показники. Проте певні тенденції все-таки проглядалися. Співвідношення кількості нападів німф до кількості нападів імаго щороку зростало. Частота нападів імаго на людей у весняний період була значно нижчою ніж у осінній. За даними досліджень видно, що частота нападів різних стадій кліщів обумовлена життєвим циклом цього виду кліща та здатністю забезпечити себе їжею. Очевидно, що високий показник чисельності німф у квітні – травні